

Podnebna kavarna: Sežigalnica v Ljubljani

Livija Marko, Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj

UMANOTERA
Slovenska fundacija za trajnostni razvoj

RESNA ZDRAVSTVENA TVEGANJA

- širok konsenz strokovnjakov (NIJZ, UKCL, strokovnjaki medvladnih organizacij in nevladnega sektorja), da sežigalnice ne glede na BAT predstavljajo resno grožnjo za zdravje prebivalstva

> Umeščanje sežigalnice v prostor zato ni zgolj tehnično, energetsko ali infrastrukturno vprašanje. Je predvsem javnozdravstveno, okoljsko in družbeno vprašanje. Tudi sodobne sežigalnice z naprednimi filtri in nadzornimi sistemi ne odpravijo vseh tveganj, zlasti ne dolgoročnih vplivov na kakovost zraka, okolje in zdravje prebivalcev.

zdravnice in zdravniki UKCL in člani razširjene Delovne skupine za spremljanje, opozarjanje in ozaveščanje o nevarnostih onesnaženega okolja za zdravje pri Zdravniški zbornici Slovenije, *Sežigalnica v Ljubljani: ko zdravje reče ne*‘
Delo, 2. oktober 2026
‚Zdravniki nasprotujemo sežiganju odpadkov v Ljubljani‘

ZASTRUPLJANJE OKOLJA IN NARAVNIH VIROV

New data links waste incinerators to toxic contamination in surrounding environments – Spain, France, Netherlands

Brussels, 1 April 2025 – A series of new studies reveal alarming levels of dioxins, PFAS, and heavy metals in the environments surrounding waste incinerators in Spain, France, and The Netherlands.

Conducted by the independent ToxicoWatch Foundation with support from Zero Waste Europe, the findings show that the areas around Waste-to-Energy (WtE) facilities are contaminated, posing risks to public health, ecosystems, and food safety.

„These findings amount to a systemic failure of environmental oversight. Communities living near incinerators are being exposed to toxic chemicals, in some cases at levels far beyond what the law permits. This should raise immediate red flags across the EU."

- Janek Vähk, predstavnik Zero Waste Europe

UMANOTERA
Slovenska fundacija za trajnostni razvoj

MITI O PODNEBNI NEVTRALNOSTI IN TRAJNOSTNOSTI SEŽIGANJA ODPADKOV

- na enoto proizvedene električne energije so izpusti TGP pri sežigu tudi po dvakrat večji od izpustov proizvodnje elektrike iz zemeljskega plina in **pogosto slabši celo od premoga**
- povečan promet in izpusti TGP zaradi dovoza odpadkov iz vse Slovenije
- sežig odpadkov ni del krožnega gospodarstva in ne nadomešča fosilnih goriv

> " Waste incineration is the end of the line for fossil fuels. It reflects a linear process that is incompatible with a circular economy. Incineration imposes heavy health and other costs on local communities, and it is a significant source of greenhouse gases. It has been reported that even the most modern incinerators produce dioxins, furans, and toxic ash.

dr. Marcus Orellana,
Posebni poročevalec Združenih narodov za strupene snovi in človekove pravice
(2020-2026)

UN Special Rapporteur on Toxics visits Australia and meets with incinerator impacted communities, september 2023

UMANOTERA
Slovenska fundacija za trajnostni razvoj

NEPERSPEKTIVEN NAČIN RAVNANJA Z ODPADKI

- tehnološki zaklep (lock-in efekt) in spodkopavanje ciljev zmanjševanja odpadkov
  → v Evropi imamo trenutno vsaj 60 milijonov ton več zmogljivosti za sežig, kot jih potrebujemo
- Evropska unija je že opustila subvencioniranje sežigalnic, ker niso združljive s strateškimi usmeritvami
- opuščanje sežiga v tujini:
  - Danska načrtuje zaprtje 30 % sežigalnic do leta 2030
  - Nizozemska uvaja strožjo obdavčitev za sežigalnice
  - Švedska agencija za varstvo okolja svari, da sežig spodkopava podnebne cilje države, tudi delež recikliranih odpadkov stagnira

Hvala za pozornost!

www.umanotera.org

www.instagram.com/umanotera

www.facebook.com/umanotera

www.linkedin.com/company/umanotera

UMANOTERA

Slovenska fundacija za trajnostni razvoj